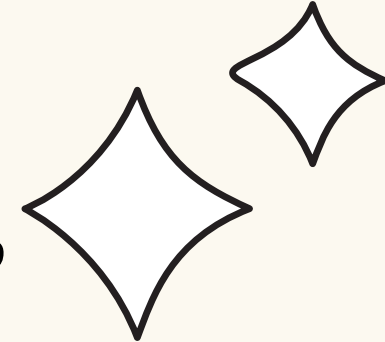
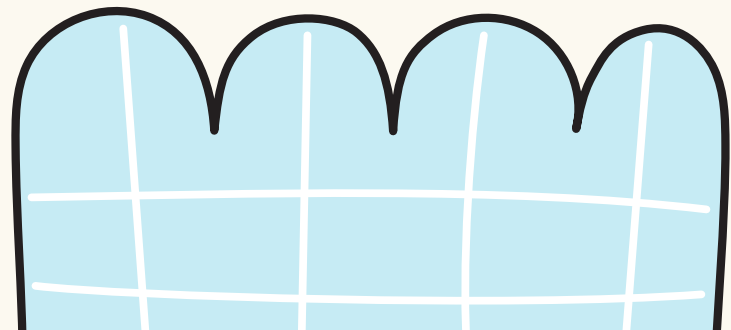
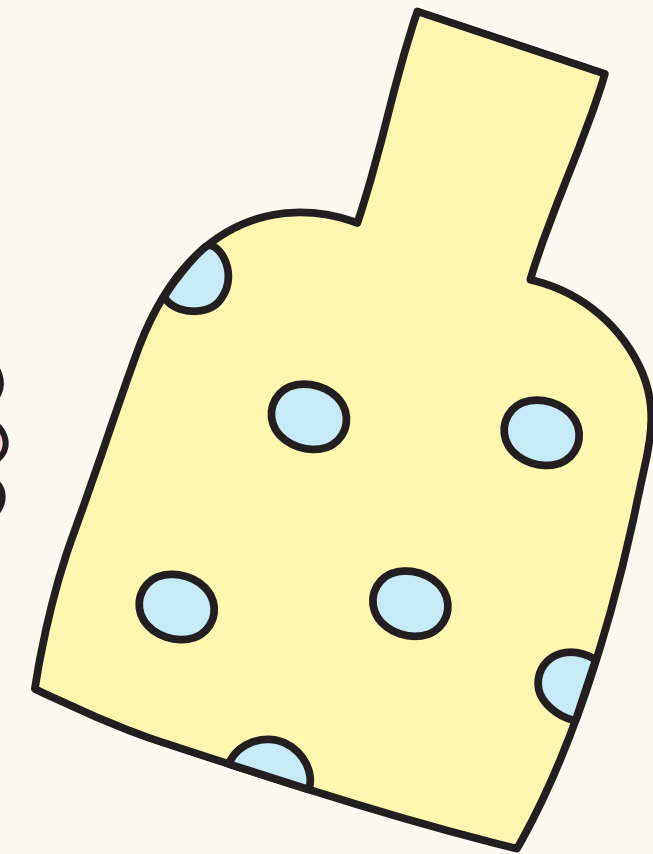
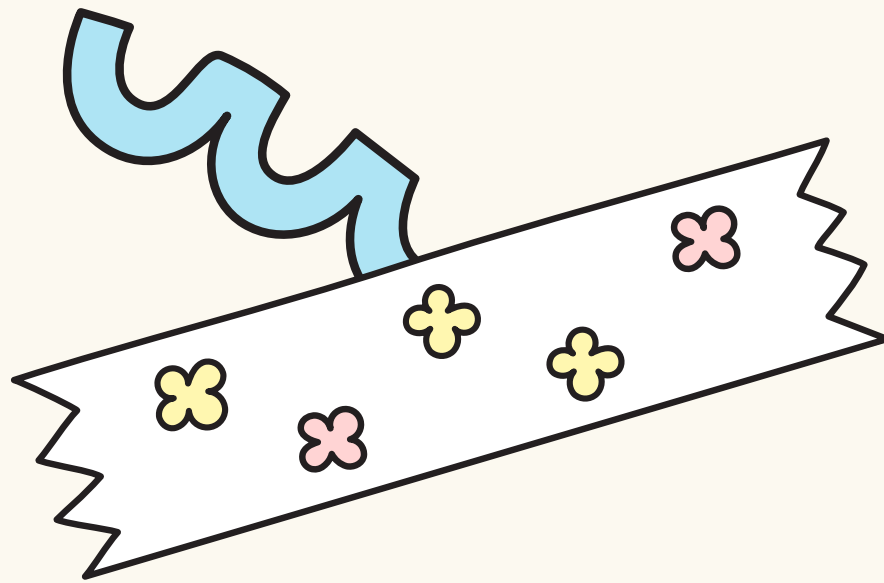

Fundamental Principles

INTRODUCTION TO TRANSLATION

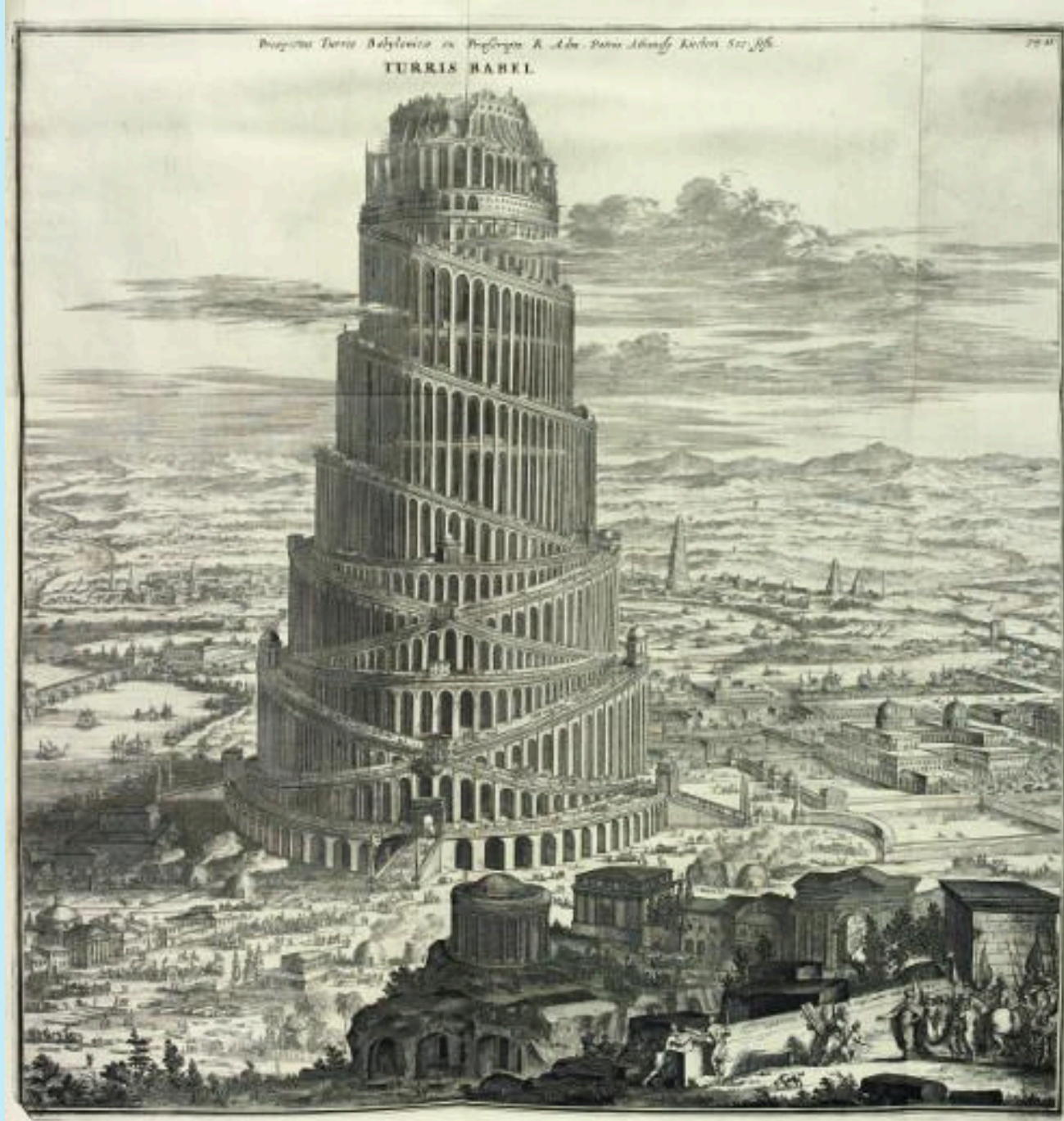

EXAMPLE

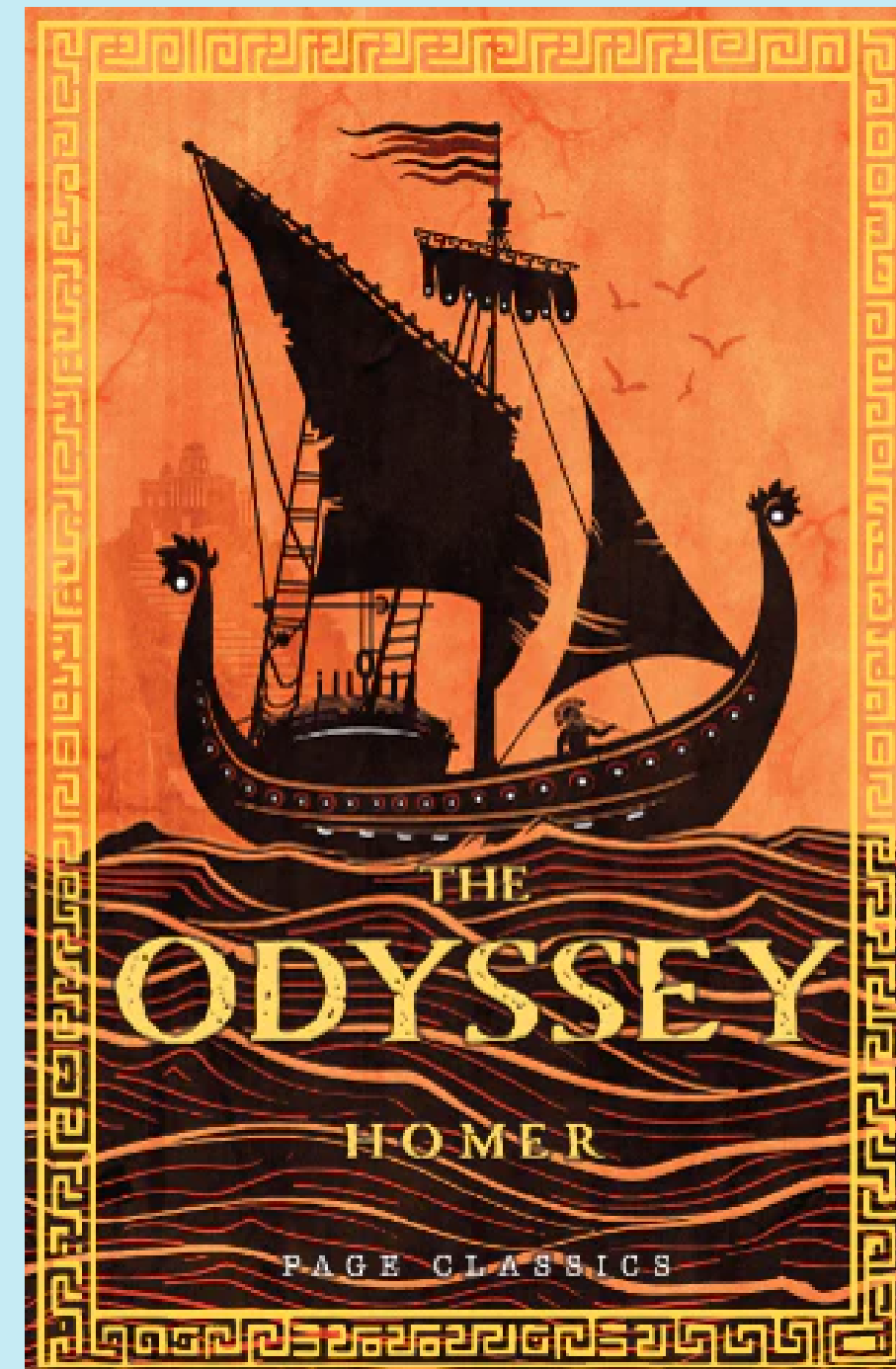
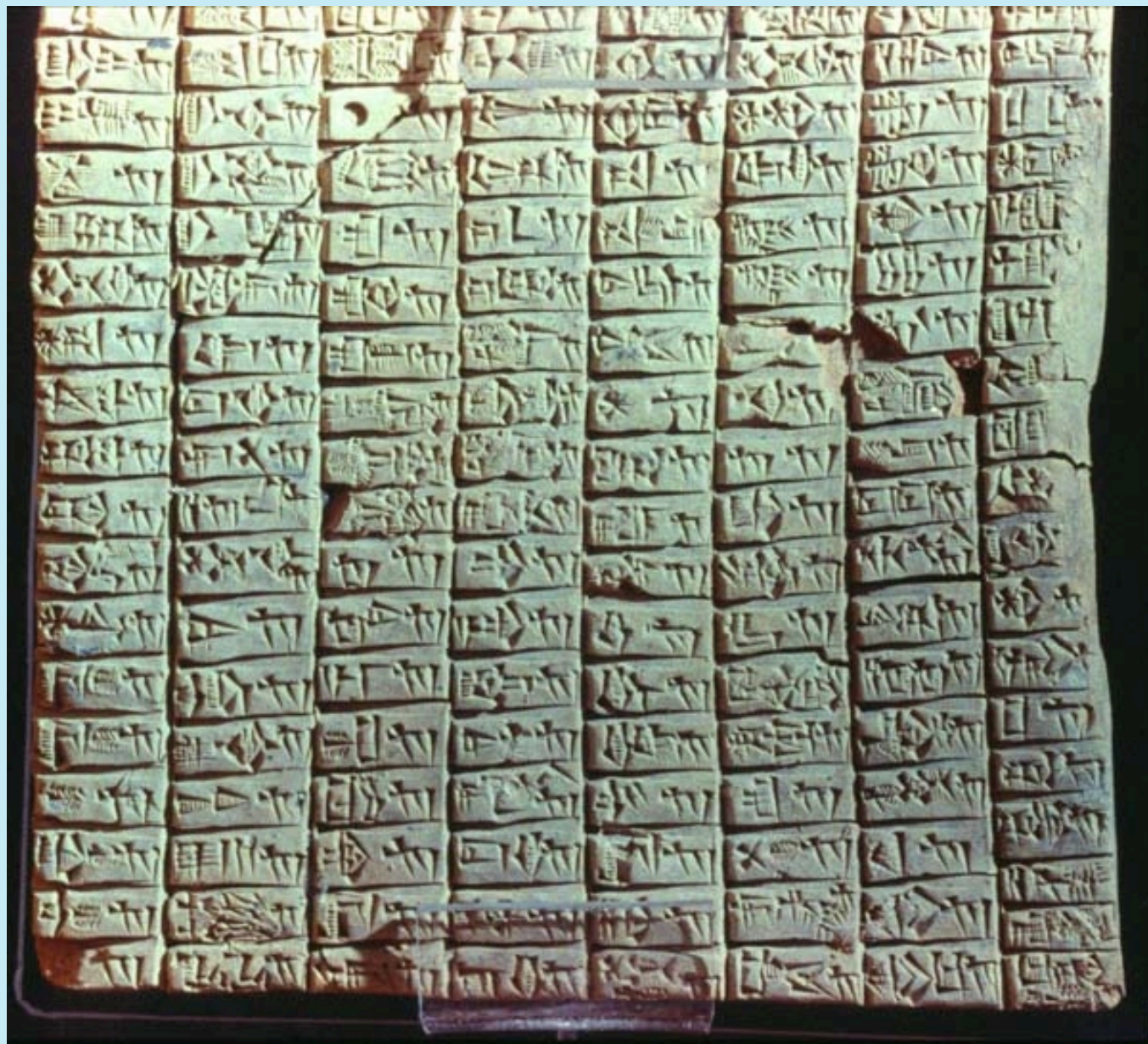

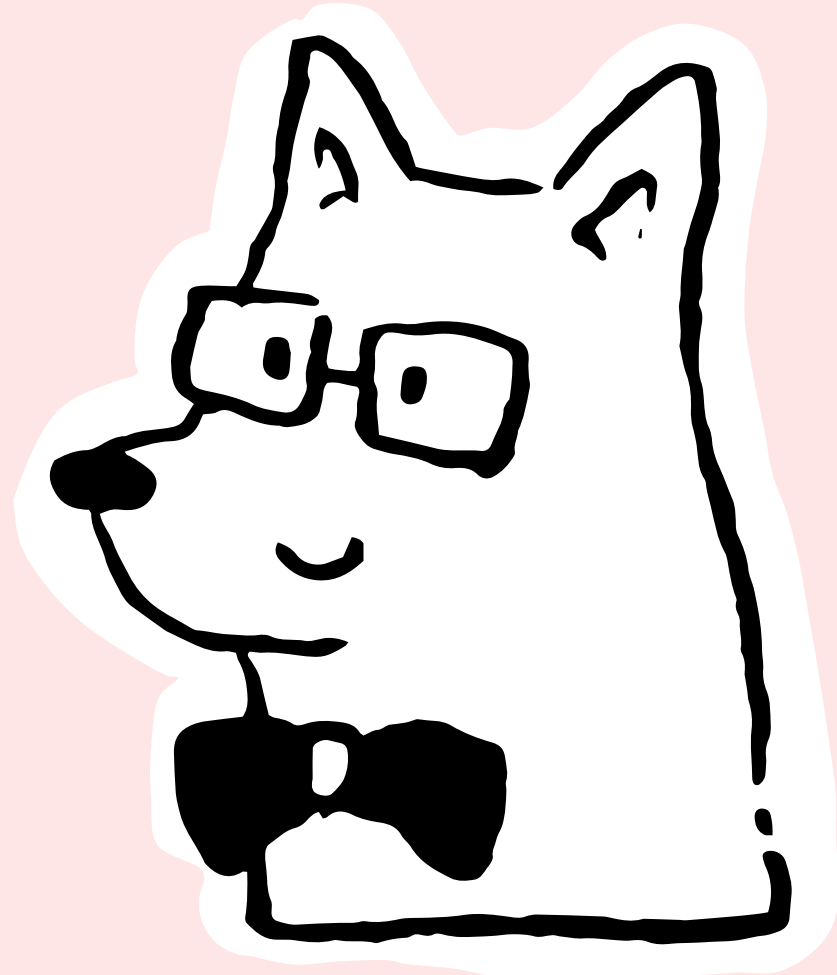
Let's find a
funny
translation on
the internet!

ความเป็นมาและความสำคัญของการแปล

ความเป็นมาและความสำคัญของการแปล

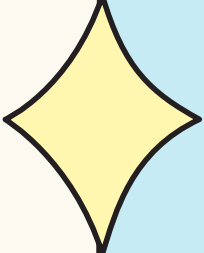
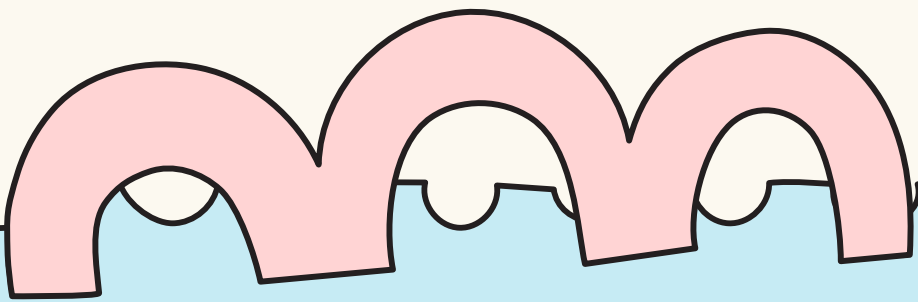

WRITER

VS

READER

"Why should you care? Because translation affects every aspect of your life--and we're not just talking about the obvious things, like world politics and global business. Translation affects you personally, too. The books you read. The movies you watch. The food you eat. Your favorite sports team....."

Translation affects everything from holy books to hurricane warnings, poetry and Pap smears. It's needed by both the masses and the millionaires. Translation converts the words of dictators and diplomats, princes and pop stars, bus drivers and baseball players. Translation fuels the global economy, prevents wars and stops the outbreak of disease..."

(Nataly Kelly and JostZetzsche 2012)

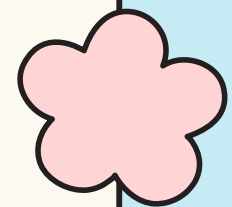
"Tomorrow is zero hour."

"The match is about to begin."

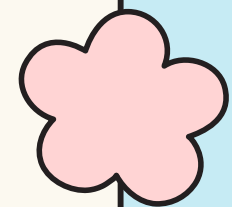
คำจำกัดความของ "การแปล"

translatum ซึ่งเป็นรูปหนึ่งของคำว่า *transfere* ซึ่งหมายถึง 'ถ่ายทอด' หรือ 'ส่งผ่าน' ด้วย เหตุนี้ นักแปลจึงทำหน้าที่เสมือนตัวกลางในการสื่อสารผู้ถ่ายทอดความหมาย โดยการนำเอาความหมายทั้งหมดจากต้นฉบับ มาถ่ายทอดให้เป็นบทแปลในอีกภาษาหนึ่ง ซึ่งนอกจากจะต้องรักษาความหมายเดิมไว้แล้ว ยังจำเป็นต้องคำนึงถึงการใช้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติและสอดคล้องกับจารีตของภาษานั้นอย่างแท้จริง

คำจำกัดความของ "การแปล"

- พจนานุกรมแปลไทย-ไทยของราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายของคำว่า แปล ว่าเป็นคำกริยา หมายถึง ถ่ายความหมายจากภาษาหนึ่งมาเป็นอีกภาษาหนึ่งหรือทำให้เข้าใจความหมาย
 - Translating consists in reproducing in the receptor language the closest natural equivalent of the source-language message, first in terms of meaning and secondly in terms of style. (Nida and Taber, 1982: 12)
 - Translation is a craft consisting in the attempt to replace a written message or statement in one language by the same message or statement in another language. (1981, as cited in Liu, 2017)
-

SOURCE LANGUAGE

Text to be translated

Discover the meaning

Meaning

RECEPTOR LANGUAGE

Translation

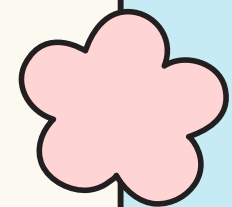
Re-express the meaning

Has the cat eaten your tongue?

Has the cat eaten your tongue?

- แมวกินลิ้นเธอไปแล้วรึ
 - ความหมาย = ทำไมเจ็บ ทำไมไม่พูด และมี ความหมายในเชิงตำหนิทำนองว่า ไม่รู้จักอำปากพูดเสียบ้าง เอาแต่นั่งอมพะนำเป็นไข้อยู่ได้
 - บอกเล่าความหมายด้วยคำและโครงสร้างทางไวยากรณ์ในภาษารับสาร
 - อมสากอยู่รึไง/กลัวดอกพิกุลจะร่วงรึไง
-

วันชัยไปตีกอล์ฟที่สนามกอล์ฟแห่งนั้นเสมอ

- Wanchai go hit golf at golf field that place always.
- Wanchani always plays golf at that golf course.

ลักษณะของการแปลที่ดี

เยฟเกนี เยฟตุเชนโก (Yevgeny Yevtushenko) ผู้เป็นทั้งกวี นักเขียนนวนิยายและบทละคร นักแสดง ผู้กำกับ ฯลฯ ชาวรัสเซีย
ที่ว่า "Translation is like a woman. If it is beautiful, it is not faithful. If it is faithful, it is most certainly not beautiful." (2020)

Literal and Free Translation

การแปลตามตัวอักษร (Literal Translation)

คือการแปลที่พยายามรักษา "รูปแบบ" (Form) ของภาษาต้นฉบับไว้ให้ใกล้เคียงที่สุด เป็นการถ่ายทอดแบบคำต่อคำ วลีต่อวลี หรือประโยคต่อประโยค โดยคำนึงถึงความหมายเดิมของแต่ละหน่วยคำเป็นหลัก

- เป้าหมาย: เพื่อคงความดั้งเดิมของต้นฉบับให้มากที่สุด และแสดงให้เห็นโครงสร้างทางภาษาของต้นฉบับ
- ลักษณะสำคัญ:
 - พยายามหาคำที่มีความหมายเหมือนกันที่สุดมาแทนที่ (1 ต่อ 1)
 - รักษารูปแบบไวยากรณ์และลำดับคำของต้นฉบับ

Literal and Free Translation

การแปลตามตัวอักษร (Literal Translation)

- ตัวอย่าง:

- EN Source: That old house is believed to be haunted.
- TH Translation (Literal): บ้านเก่าหลังนั้นถูกเชื่อว่ามีผีสิง
- วิเคราะห์: คำแปลนี้รักษารูปแบบประโยคแบบ Passive Voice (ถูกเชื่อว่ามีผีสิง) ซึ่งแม้จะเข้าใจได้ แต่ก็ไม่เป็นธรรมชาติในการใช้ภาษาไทย

Literal and Free Translation

การแปลโดยเสรี หรือ การแปลถอดความ (Free Translation)

คือการแปลที่มุ่งเน้นการถ่ายทอด "ความหมายและเจตนา" (Meaning and Intention) ของผู้เขียนเป็นสำคัญ โดยไม่ยึดติดกับรูปแบบทางภาษาของต้นฉบับ นักแปลมีอิสระในการเลือกใช้คำและเรียบเรียงประโยคใหม่เพื่อให้งานแปลมีความสละสลวยและเป็นธรรมชาติที่สุดสำหรับผู้อ่าน

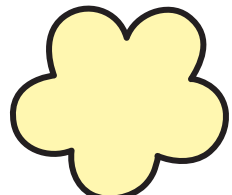
Literal and Free Translation

การแปลโดยเสรี หรือ การแปลถอดความ (Free Translation)

- เป้าหมาย: เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจสาระสำคัญและมีอารมณ์ร่วมเช่นเดียวกับผู้อ่านต้นฉบับ
- ตัวอย่าง (จากประโยคเดิม):
 - EN Source: That old house is believed to be haunted.
 - TH Translation (Free): เชื่อกันว่าบ้านเก่าหลังนั้นมีผีสิง หรือ ใครๆ ก็ว่าบ้านเก่าหลังนั้นผีดู
 - วิเคราะห์: คำแปลเหล่านี้เปลี่ยนโครงสร้างประโยคไปอย่างสิ้นเชิง แต่สามารถถ่ายทอด "ใจความ" ออกมาได้เป็นอย่างดีและเป็นธรรมชาติและสื่อสารได้ชัดเจนกว่า

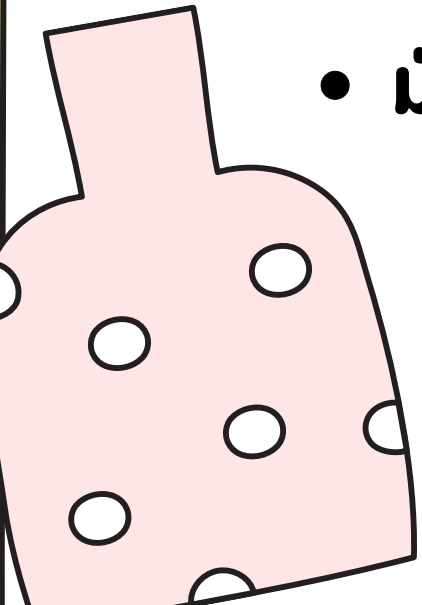

การเทียบความหมายในการแปล (Equivalence in Translation)

1. การแปลตามรูปแบบ (Formal Equivalence)

คือกลวิธีการแปลที่พยายามรักษารูปแบบทางภาษาและไวยากรณ์ของต้นฉบับไว้ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เป็นการแปลแบบคำต่อคำ (Word-for-word) หรือประโยคต่อประโยค โดยพยายามคงลำดับคำและหน่วยทางไวยากรณ์เดิมไว้

- **เป้าหมายหลัก:** เพื่อให้ผู้อ่านฉบับแปลสามารถมองเห็นโครงสร้างและภาษาของต้นฉบับได้ชัดเจนที่สุด
 - **มักใช้ในงานประเภท:**
 - เอกสารกฎหมาย: ที่ทุกถ้อยคำมีความสำคัญและต้องตีความอย่างแม่นยำ
 - ตำราทางวิชาการ: ที่ต้องการอ้างอิงแนวคิดและศัพท์เฉพาะอย่างตรงไปตรงมา
 - คัมภีร์ทางศาสนา: ที่ต้องการรักษาความศักดิ์สิทธิ์และความดั้งเดิมของถ้อยคำ
-
-

การเทียบความหมายในการแปล (Equivalence in Translation)

1. การแปลตามรูปแบบ (Formal Equivalence)

- ตัวอย่าง:

- EN Source: The man bought a new car.
- TH Translation: ชายคนนั้นซื้อรถยนต์คันใหม่หนึ่งคัน
- วิเคราะห์: คำแปลนี้รักษารูปแบบประโยค (ประธาน-กริยา-กรรม) และแปลทุกหน่วยคำของต้นฉบับออกมาตรงตัว
- ข้อจำกัด: หากยึดติดกับรูปแบบมากเกินไป อาจทำให้ฉบับแปลอ่านไม่เป็นธรรมชาติ ฟังดู "แปลง" หรืออาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในเชิงวัฒนธรรมได้

การเทียบความหมายในการแปล (Equivalence in Translation)

2. การแปลโดยเน้นผลลัพธ์ (Dynamic Equivalence)

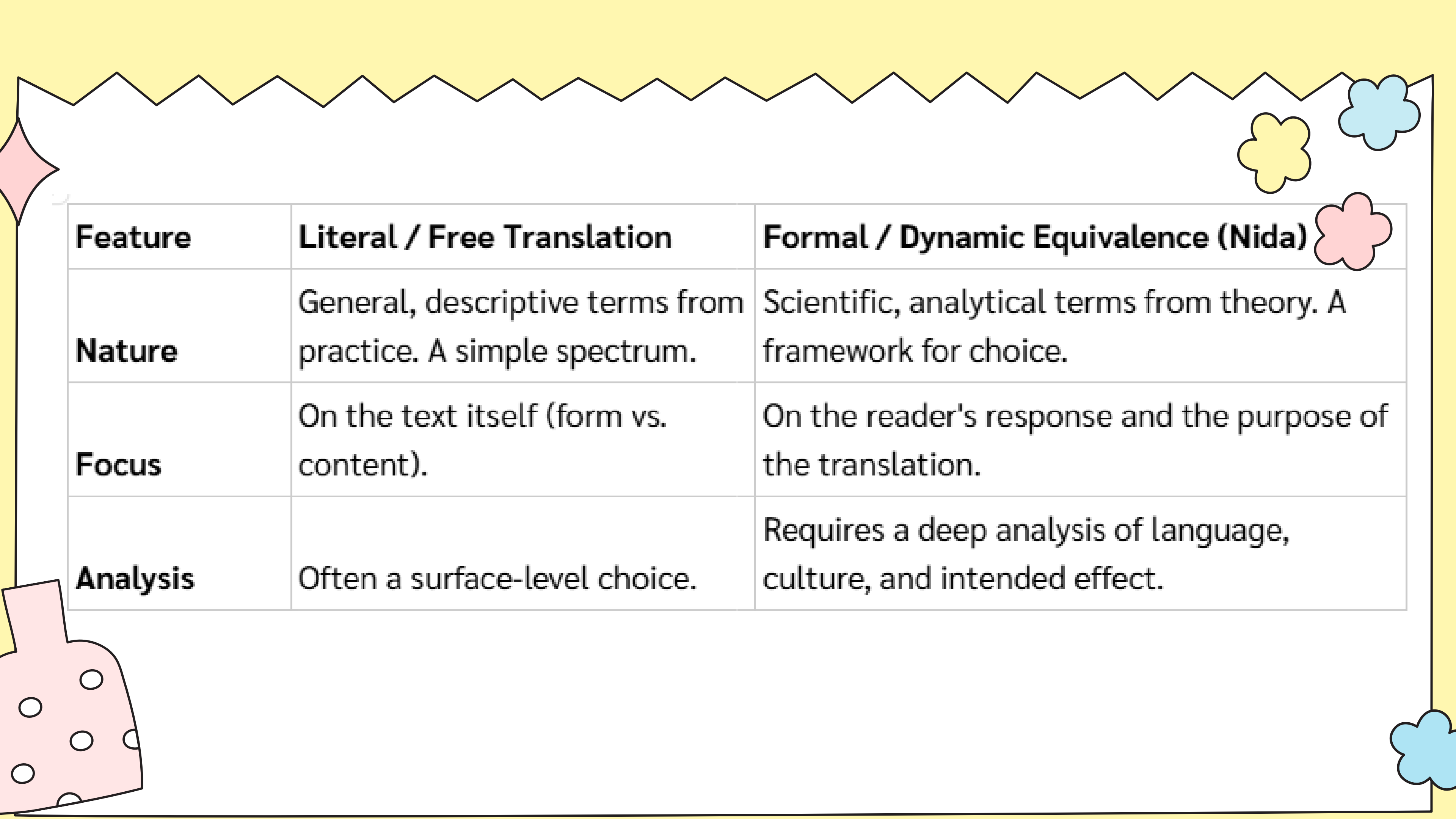
คือกลวิธีการแปลที่มุ่งเน้นการสร้าง "ผลลัพธ์" หรือ "ปฏิกิริยาตอบสนอง" ของผู้อ่านในภาษาปลายทางให้เทียบเท่ากับผู้อ่านในภาษาต้นฉบับ นักแปลต้องถามตัวเองว่า "ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านรู้สึกหรือทำอะไร" แล้วจึงหาวิธีถ่ายทอดออกมาให้เป็นธรรมชาติที่สุดในภาษาของตน

- **เป้าหมายหลัก:** เพื่อให้การสื่อสารบรรลุผลอย่างสมบูรณ์ โดยให้ความสำคัญกับ เจตนาของผู้ส่งสาร และ ธรรมชาติของภาษาปลายทาง
- **สิ่งที่ต้องคำนึง:** การตีความที่ลึกซึ้ง การทำความเข้าใจวัฒนธรรม และการเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสมกับผู้อ่านกลุ่มเป้าหมาย

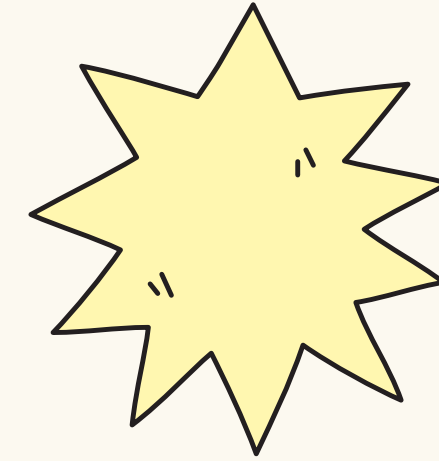
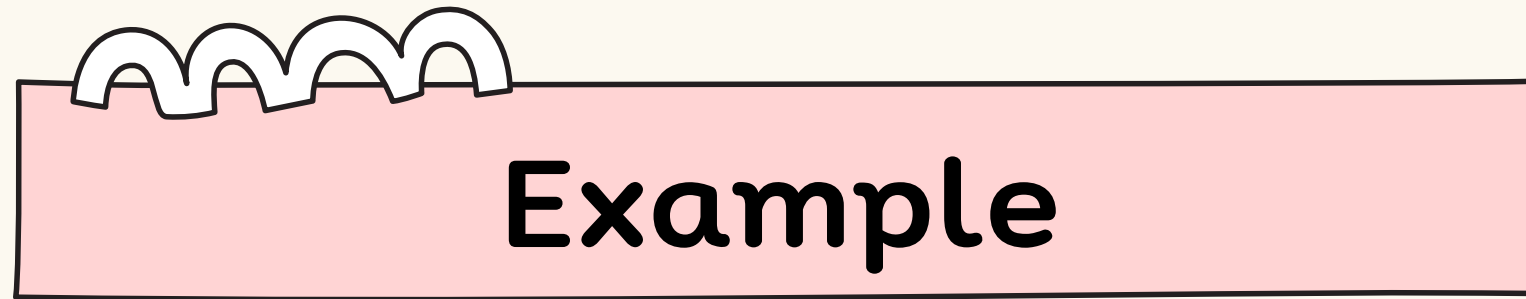
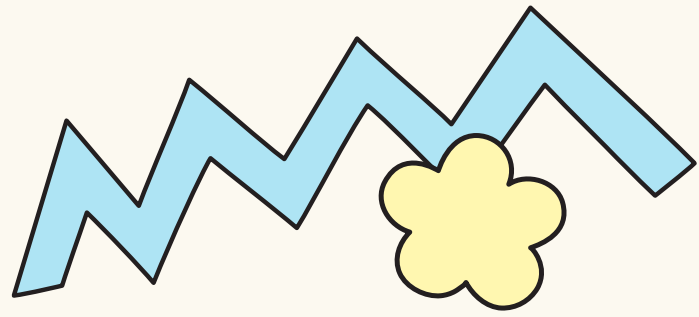
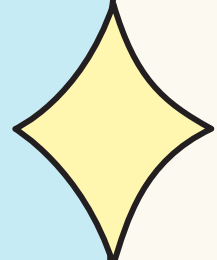
การเทียบความหมายในการแปล (Equivalence in Translation)

2. การแปลโดยเน้นผลลัพธ์ (Dynamic Equivalence)

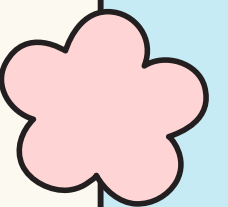
- ตัวอย่าง:
 - EN Source (Slogan): Nike: Just Do It.
 - TH Translation: ไนกี้: แด่ลงมือทำ
- วิเคราะห์: การแปลนี้ไม่ได้สนใจแค่ความหมายของคำว่า "Just", "Do", "It" แต่สนใจ "ผลลัพธ์" ที่ต้องการกระตุ้นให้ผู้บริโภครู้สึกถึงพลัง ความกล้า และการลงมือทำ ซึ่งคำว่า "แด่ลงมือทำ" สามารถสร้างผลลัพธ์นั้นในบริบทไทยได้เป็นอย่างดี

Feature	Literal / Free Translation	Formal / Dynamic Equivalence (Nida)
Nature	General, descriptive terms from practice. A simple spectrum.	Scientific, analytical terms from theory. A framework for choice.
Focus	On the text itself (form vs. content).	On the reader's response and the purpose of the translation.
Analysis	Often a surface-level choice.	Requires a deep analysis of language, culture, and intended effect.

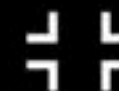
- Check it.
- I'm on fire!
- Read the room.

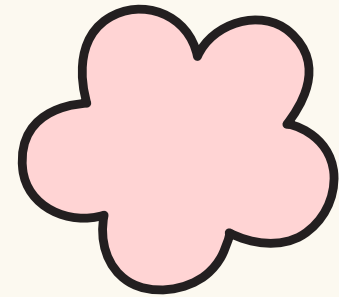
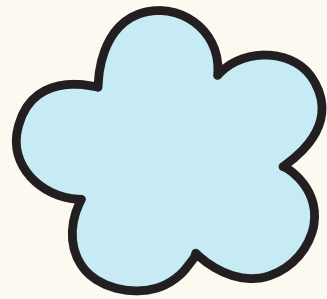
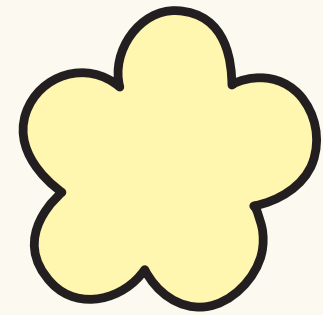
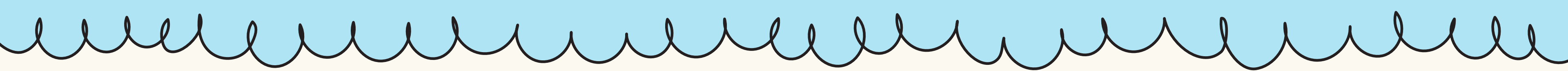

(วันจันทร์ เวลา 08.57 น.)

บุรุษลิน ไนน์ไนน์ ตอน 9 99

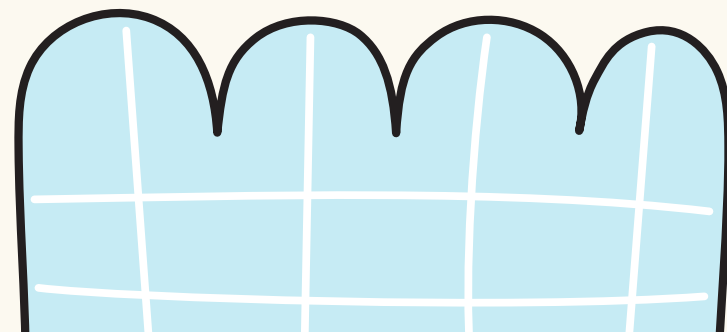
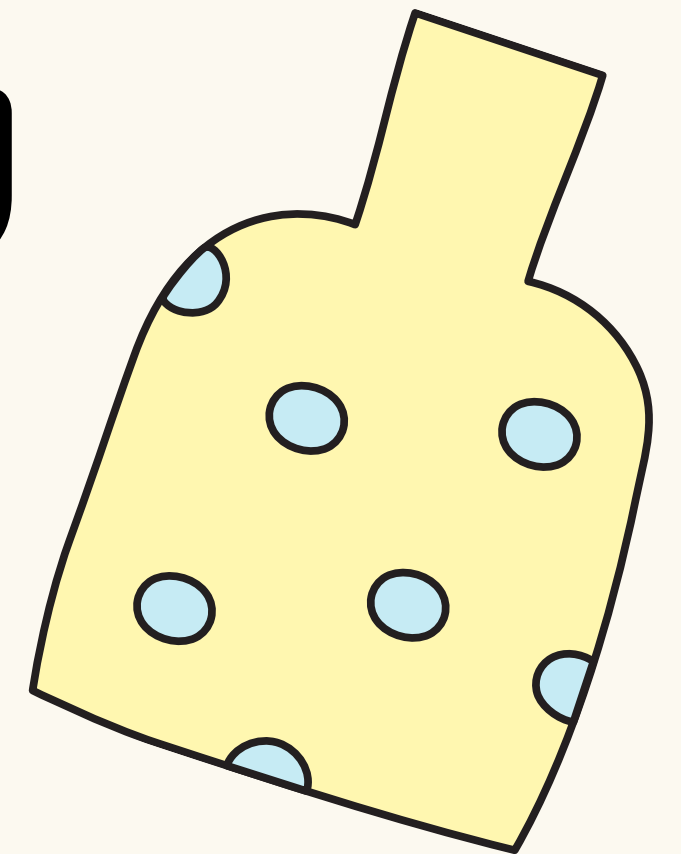
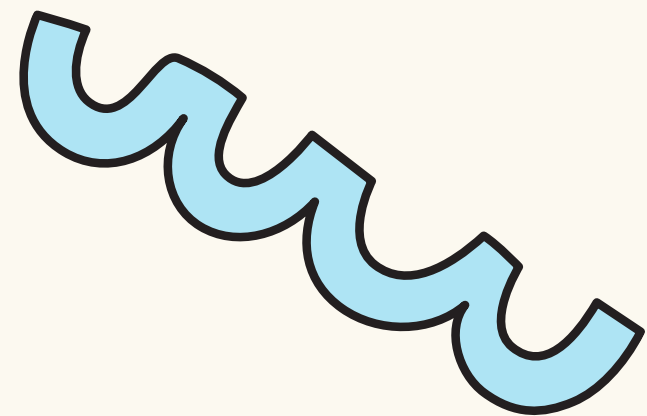
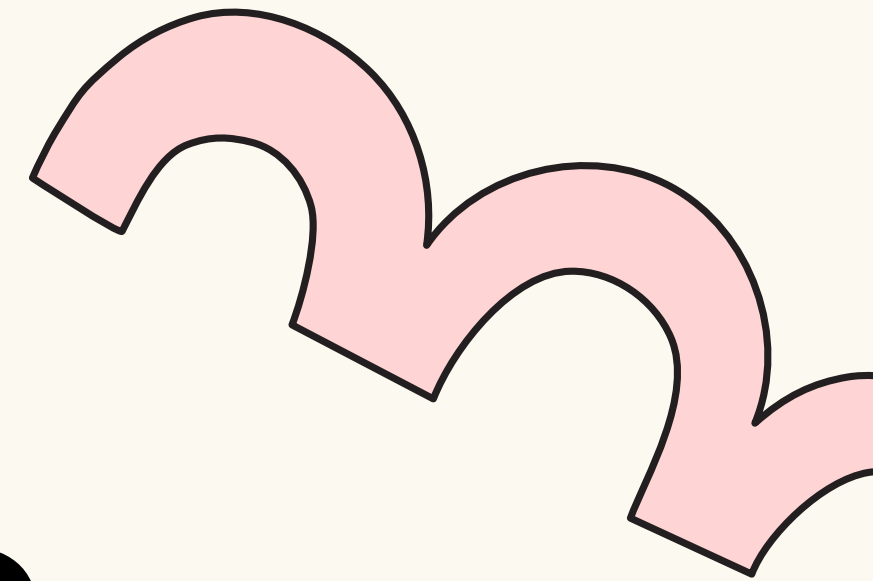

"ความหมาย"

หัวใจของการแปล

และ "การสูญเสีย

และชดเชย"

ความหมายตามนัยตรง (Denotative Meaning)

คือ **ความหมายแกนหลัก (CORE MEANING)** ที่คนในสังคมภาษายอมรับร่วมกัน เป็นความหมายเชิงภววิสัย (OBJECTIVE) ที่เราสามารถเปิดหาได้จากพจนานุกรม และเป็นจุดร่วมที่ยึดความหมายของคำทั้งในภาษาต้นทางและปลายทางไว้ด้วยกัน

- **บทบาทสำคัญ:** เป็นจุดเริ่มต้นและเป็น "สมอ" ของการแปล นักแปลต้องเข้าใจความหมายนัยตรงให้แม่นยำก่อนที่จะวิเคราะห์ความหมายในระดับอื่นๆ ต่อไป
- **ตัวอย่าง:**
 - คำว่า "บ้าน" ในภาษาไทย และ "HOUSE" ในภาษาอังกฤษ ต่างมีความหมายตามนัยตรงร่วมกัน คือ "สิ่งปลูกสร้างสำหรับอยู่อาศัย"
 - คำศัพท์ทางเทคนิคและวิทยาศาสตร์ มักจะเน้นที่ความหมายนัยตรงเป็นหลัก เช่น "PHOTOSYNTHESIS" กับ "การสังเคราะห์ด้วยแสง" เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่แม่นยำและตรงกัน

ความหมายตามนัยตรง (Denotative Meaning)

- **ความกำกวมในความหมายนัยตรง:** บางครั้งคำที่มีความหมายนัยตรงกว้างๆ ในภาษาหนึ่ง อาจถูกแบ่งเป็นคำย่อยๆ ที่มีความหมายเฉพาะเจาะจงในอีกภาษาหนึ่งได้
 - ตัวอย่าง: คำว่า "RICE" ในภาษาอังกฤษ สามารถหมายถึงได้ทั้ง "ข้าวเปลือก", "ข้าวสาร", และ "ข้าวสุก (หรือข้าวสวย)" ในภาษาไทย นักแปลจึงต้องอาศัยบริบทเพื่อเลือกคำที่ถูกต้อง

ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)

คือ อารมณ์ ความรู้สึก ทัศนคติ และนัยทางวัฒนธรรม ที่แฝงมากับคำ เปรียบเสมือน "รัศมี" หรือ "บรรยากาศ" ที่ห่อหุ้มความหมายนัยตรงเอาไว้ ทำให้คำเดียวกันอาจให้ความรู้สึกเชิงบวก ลบ หรือเป็นกลางแตกต่างกันไป

- ที่มาของความหมายโดยนัย:

- ประสบการณ์ทางวัฒนธรรมและสังคม

- ประสบการณ์ส่วนบุคคล

ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)

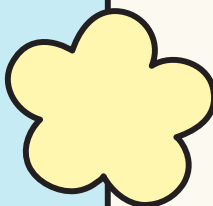

- **กลยุทธ์สำหรับนักแปล:**

a. **ตระหนักรู้:** ต้องรับรู้ให้ได้ก่อนว่าคำในต้นฉบับมีนัยแฝงอะไรอยู่บ้าง

b. **วิเคราะห์:** เปรียบเทียบนัยนั้นกับวัฒนธรรมของผู้อ่านปลายทาง

c. **ตัดสินใจ:** เลือกว่าจะถ่ายทอดนัยนั้นอย่างไร เช่น หากคำที่มีนัยใกล้เคียงกัน, ใช้คำที่เป็นกลางแล้วยอมเสียความหมายโดยนัยนั้นไป, หรือใช้คำที่เป็นกลางแล้วอธิบายเพิ่ม (ชดเชย)

ความหมายตามบริบท (Contextual Meaning)

คือความหมายสุดท้ายที่เกิดขึ้นจริง ณ เวลาที่ใช้คำนั้นๆ ซึ่งถูกกำหนดโดย ปัจจัยแวดล้อมทั้งหมด บริบทจึงเปรียบเสมือน "สปอตไลท์" ที่ส่องไปยังความหมายที่ถูกต้องในบรรดาความเป็นไปได้ทั้งหมด

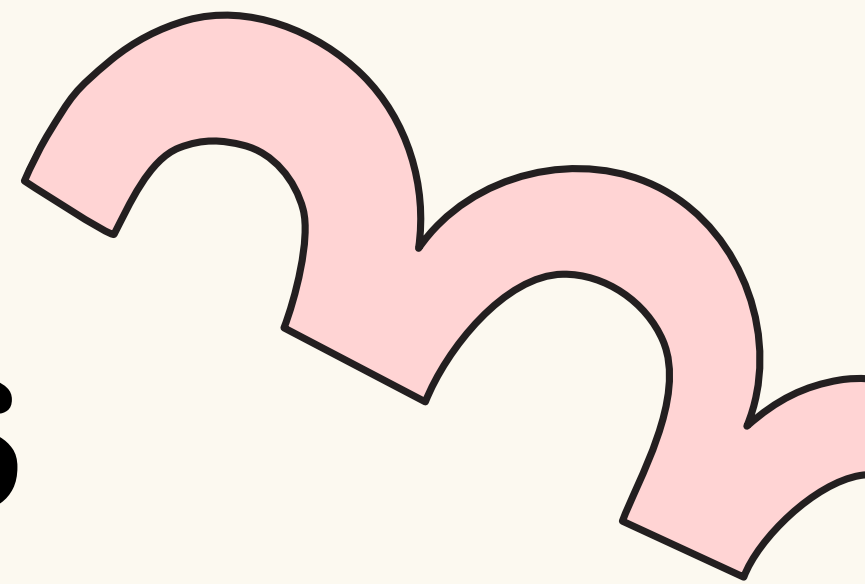
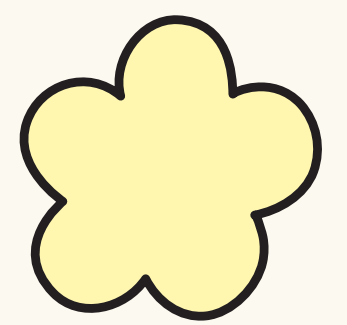
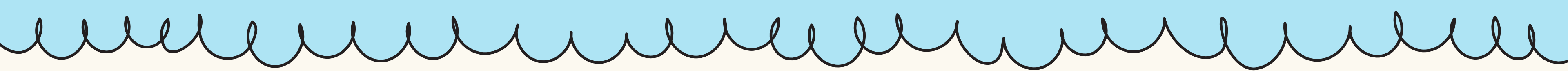
- ประเภทของบริบท:

- บริบททางภาษา (LINGUISTIC CONTEXT): คือคำ วลี และประโยคที่อยู่รายล้อมคำที่เราสนใจ
 - ตัวอย่าง "หน้า":
 - เขาเป็นคนหน้าตาดี -> (FACE)
 - ฉันอ่านหนังสือถึงหน้าห้าสิบแล้ว -> (PAGE)
 - ตอนนี้เป็นหน้าผลไม้ -> (SEASON)
 - เขาเป็นหน้าเป็นตาของหมู่บ้าน -> (HONOR, REPUTATION)

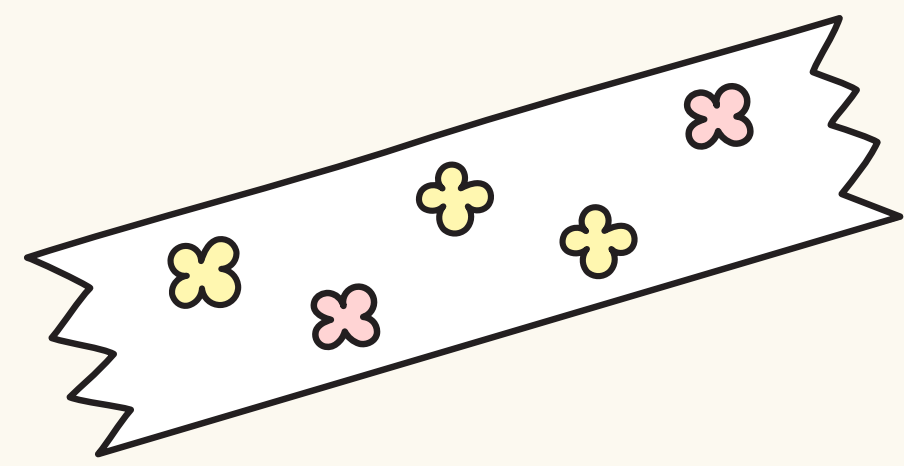
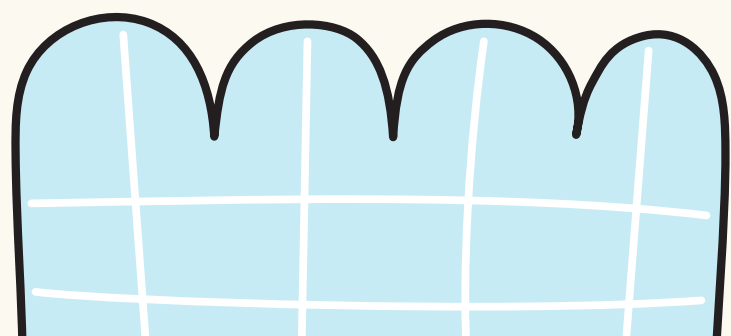
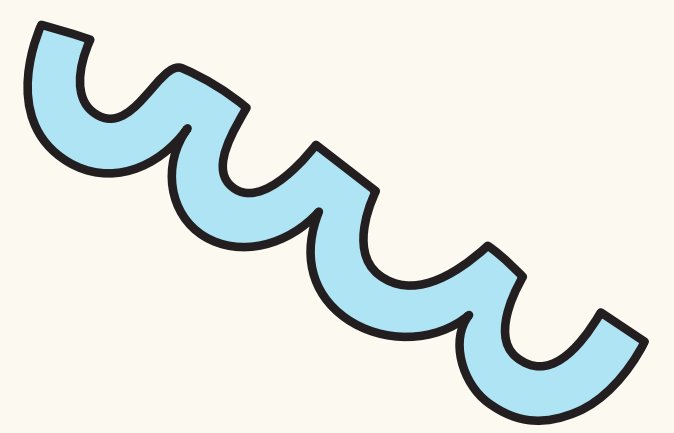
ความหมายตามบริบท (Contextual Meaning)

- ประเภทของบริบท:

- บริบททางสถานการณ์ (Situational Context): คือสภาพแวดล้อมที่ไม่ใช่ภาษา เช่น ใครเป็นผู้พูด พูดกับใคร พูดที่ไหน เมื่อไหร่ และด้วยเจตนาอะไร
 - ตัวอย่าง: ประโยคว่า "ร้อนจัง"
 - ถ้าพูดกับเพื่อนในห้องที่ไม่มีแอร์ อาจหมายความว่า "เปิดพัดลมหน่อยสิ" (เป็นคำขอร้องโดยนัย)
 - ถ้าพูดกับคนแปลกหน้าที่ยื่นรอรถเมล์ด้วยกัน อาจเป็นแค่การชวนคุย (เป็นการเริ่มต้นบทสนทนา)

**สิ่งที่ต้องยอมแลก: การ
สูญเสียและการชดเชย
(Loss and Gain) ใน
การแปล**

การสูญเสีย (Loss): สิ่งที่อาจหายไป ไประหว่างการแปล

1

คุณสมบัติทางภาษา:

- การเล่นคำ (Puns): ที่อาศัยความพ้องเสียงพ้องรูปของคำ
- สัมผัสคล้องจองและจังหวะ (Rhyme & Rhythm): ซึ่งเป็นหัวใจของบทกวีและคำขวัญ

2

คุณสมบัติทางวัฒนธรรม (Culture-Specific Concepts):

- แนวคิดที่เป็นนามธรรมและภาวะทางอารมณ์: เช่น "เกรงใจ", "น้อยใจ", "น้ำใจ", "บารมี" ซึ่งผูกพันกับวิถีชีวิตและโครงสร้างสังคมไทยอย่างลึกซึ้ง
- ชื่อเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับประเพณี/อาหาร: เช่น "พิธีบายศรีสู่ขวัญ", "ส้มตำปูปลาร้า" ซึ่งไม่มีสิ่งเทียบเคียงโดยตรงในวัฒนธรรมอื่น

การชดเชย (Gain): กลวิธีในการ เติมเต็มความหมายที่ขาดหาย

1

การชดเชยโดยการอธิบาย (Compensation by Explanation):

- คือการเพิ่มคำขยายหรือวลีสั้นๆ เข้าไปในตัวบทแปลโดยตรง
- ตัวอย่าง: การแปลคำว่า "สงกรานต์" ให้ผู้อ่านชาวตะวันตก อาจต้องชดเชยด้วยการอธิบายเพิ่มว่า "Songkran, the traditional Thai New Year festival which involves water splashing."

2

การชดเชยโดยการใช้คำที่ใกล้เคียง (Compensation by Approximation):

- คือการหาคำในภาษาปลายทางที่มีความหมาย "ใกล้เคียงที่สุด" แม้จะไม่สมบูรณ์ 100%
- ตัวอย่าง: การแปล "เกรงใจ" อาจเลือกใช้คำว่า "to be considerate" หรือ "not wanting to impose on someone" โดยยอมรับว่าความรู้สึกที่ซับซ้อนบางส่วนได้สูญหายไป

การชดเชย (Gain): กลวิธีในการ เติมเต็มความหมายที่ขาดหาย

3

การชดเชยโดยการทับศัพท์ (Compensation by Transliteration):

- คือการยืมคำจากภาษาต้นทางมาใช้โดยตรง (เช่น Computer -> คอมพิวเตอร์, Tuktuk -> รถตุ๊กตุ๊ก) แล้วปล่อยให้บริบทอธิบายความหมายของมันเอง หรืออาจมีการอธิบายเพิ่มในครั้งแรกที่กล่าวถึง

4

การใช้เชิงอรรถ (Compensation by Footnote):

- คือการให้ข้อมูลเพิ่มเติมที่ท้ายหน้าหรือท้ายบท เป็นวิธีที่นิยมใช้ในงานแปลวรรณกรรมและงานวิชาการที่ต้องการรักษาความสละสลวยของตัวบทหลักไว้ แต่ยังคงต้องการให้ข้อมูลที่ลึกซึ้งแก่ผู้อ่านที่สนใจ

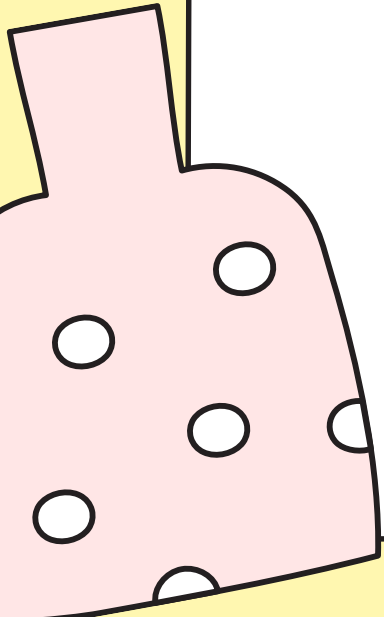
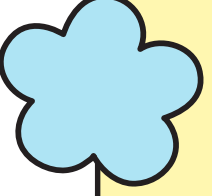
LOSS or GAIN

English Lyrics	Thai Lyrics
<p>Don't let them in, don't let them see Be the good girl you always have to be Conceal, don't feel, don't let them know Well, now they know</p>	<p>อย่าเปิดใจไป อย่าให้เขาเห็น ต้องเป็นคนดี อย่างที่เขาสอนให้เป็น ปกปิดในใจ อย่าให้เขารู้ สุดท้ายก็รู้</p>
<p>Let it go, let it go Can't hold it back anymore Let it go, let it go Turn away and slam the door</p>	<p>ปล่อยมันไป อย่างเป็น ไม่อาจจะเก็บอีกต่อไป ปล่อยออกมา เลิกซ่อนเร้น เดินกลับหลัง หมดสิ้นเยื่อใย</p>
<p>I don't care what they're going to say Let the storm rage on The cold never bothered me anyway</p>	<p>ฉันไม่กลัว ปล่อยให้เขาพูดไป พัดให้โหมกระหน่ำ ความหนาวไม่ทำให้เดือดร้อน สักเท่าไร</p>

Exercise

1. What is the charge for a one-night stay at your hotel?
 2. The police arrested him on a charge of assault.
 3. I need to charge my phone; the battery is almost dead.
 4. Who is in charge of the marketing department?
-
-

Exercise

5. The bull lowered its horns and began to charge.

6. You can pay with cash, or I can charge it to your credit card.

7. He gets a real charge out of public speaking.

8. The judge delivered his charge to the jury before they made their decision.

Assignment

Context is King - Analyzing Contextual Meaning (งานเก็บคะแนน ชั้นที่ 1)

วัตถุประสงค์: เพื่อฝึกฝนทักษะการสังเกตและแปลคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่มีหลาย
ความหมาย (Polysemous word) ให้ถูกต้องตามบริบททางภาษา (Linguistic
Context) ของแต่ละประโยค

คำชี้แจง:

1. เลือกคำศัพท์ภาษาอังกฤษ 3 คำ ที่มีความหมายได้หลายอย่าง
2. เขียนประโยคตัวอย่างภาษาอังกฤษจำนวน 5 ประโยค โดยแต่ละประโยคจะ
ต้องแสดงให้เห็นการใช้คำศัพท์ที่คุณเลือกใน ความหมายที่แตกต่างกัน
3. สำหรับแต่ละประโยคตัวอย่าง ให้เขียนคู่กันกับคำแปลภาษาไทยที่สละสลวยและ
เหมาะสมที่สุด

Assignment

ตัวอย่าง:

คำศัพท์ที่เลือก: **set**

- ประโยคที่ 1 (EN): The director shouted, "We need to set the stage for Act 2!"
 - คำแปล (TH): ผู้กำกับตะโกนว่า "เราต้องจัดฉากสำหรับองก์ที่ 2!"
- ประโยคที่ 2 (EN): My mother always sets the table before dinner.
 - คำแปล (TH): คุณแม่ของฉันจัดโต๊ะอาหารก่อนมื้อเย็นเสมอ
- ประโยคที่ 3 (EN): Have you set a date for the wedding yet?
 - คำแปล (TH): คุณกำหนดวันแต่งงานแล้วหรือยัง?
- ประโยคที่ 4 (EN): The sun is about to set.
 - คำแปล (TH): พระอาทิตย์กำลังจะตกดิน
- ประโยคที่ 5 (EN): This glue sets in approximately 10 minutes.
 - คำแปล (TH): กาวนี้จะแห้งตัวในเวลาประมาณ 10 นาที